

გაზეთი გამოდის
1930 წლის
5 ნოემბრიდან

samtredismacne@gmail.com

მაცნე

სამტრედიის

№9 (9363)

15 მაისი, 2022 წელი

ფასი 75 თეთრი

ფაჩიკაშვილი გამარჯვების
9 მაისი 77-ე წელიწადს
ითვლის

3

3

ილორში
კვირაცხოვლობის
სახელობის ტაძარი
ამოქმედდა

“კარდაკარ კამბანია” — დაფიქსირე არსებობა

2

სამტრედიის
ნითელი
ჰვირის
ფილიალი
ფოთში

2

9 “უკრაინაში დავიზადე და აქ გავიზარე”

9

წიგნს თავისი ხიბლი აქვს...

7

7 მუშრამან კაშიას ტურნირმა ნიჭიერი
მათემატიკოსები გამოავლინა

7

4

დამოუკიდებლობის დღეს
ვილორავთ!

“მელი და უზნი დილა მარჯშე”

შალვა ჩიტინიძე – ეს სახელი და გვარი დღემდე კარგად ახსოვს სამტრედიის, აფხაზთა, რომელიც ახრეულ ახაქში წყლის აშქქვლიან, დაჯიჯა ძირფაის ოჯახს, მუკელა ნინუხა გარდაუდებელი შვილი და ორი ქალიშვილი – ბორჩა და ნინოხა ჩიტინიძეები. მუკელა, ხაშყხაროდ, ცოცხალი აღარ არის. საუკუნეთი მათი შთოქმედების შედეგად სათუთად იხსატენ.

სამტრედიის შალვა ჩიტინიძის დღემდე იხსენებენ, რადგან ისევეა დაიწყო იმ პირობების, რომელმაც თავისი შეგნებული ცხოვრება სამშობლოს სიყვარულს და ერთგულებას მიუძღვნა, ის იყო დიდიხანური, საბჭოთა ხელისუფლების მიერ გადასახლებული ციხისთვის, კოსტრომის ოლქში საჯაროებლოში კნის კოლონიის, თუთოც პატიმარმა, ხანი წელი დამოა. შალვა ჩიტინიძე იქცეობდა კბრბოდა მისივედ რეჟიმს რაც აიხახა კიდევ მის ვანსმთავრობაზე. კოსტრომში ტუტეკულოში დაემართა, რაც მოვიანებით, შალვა ჩიტინიძის გარდაცვალების მიზეზი გახდა.

განსხვავებულ აზროვნებას და მინახსწრეულობას შალვა ჩიტინიძე თავის პოეზიაში ახასიათა. სამშობლოს, ოჯახის და მეგობრების სიყვარულს ღვთის სტრეინებში ვეძებ, რომელიც დღევანე კო ახსოვთ ზეპირად მის საბავშვობო წიგნი.

17 მარტს დადავლებიან 90 წელი უვრუდდება. გაჯიჯა “სამტრედიის მაცნე” იხსენებს დირსველ აფხაზის და შიოსხედას მისი შემოსტევებითი რამდენიმე ღვთის სიყვარული.

60606 ნანობაშვილი

მ. შანიძის
 ბოროტი გრძელდება ზეგანი მიაქვს და ქარი ვეფხვეს უკუფერ ამბებს. თუ დღეს სიყვარული წარსული ძქვაა, მისიანა, რა ძქვაა ზღის სახასის? ახლა საიღვარეულოა წელი, ახლა საათის სხედენ თოთა, ფეიქარაშვილი მოვედვის ცხენი, ირობრში ფულქვათა ციქხელ ამოთა, სიყვანდ სიხეი ქვეშაა წინადა, იასამბიეთი ეფეის ფუნატი ქარი ქრია...
 ატრებს ეფეილი ეფეა და სამტრედიის სხედენ ზარბი.

ალაშვილი
 შენ ადვილად მოხვედი წესით და ნაშეშედი ხელში ახლი. შენს დაშს შენთან, შენს ახლ შენთან. მოკრძალებული დღეობი მოველი, და ატრეული თოთა სიყვარულითა, ეფეაშეშედი შენს ციქხელ დღედას, თუნი შენ იტყე დამილი დავის

გულში, რომელიც უნებოდ მტალი. და მე ვსიხედებ... და მე ვსიხედებ...
 რომელიც უკუფერ იხრდება შენში, შენში ცოცხლობენ სესი ფეიქარა, შენი ფეიქარი ცოცხლობენ სესი.

ბიბინაძე
 ახლა აბაშის ოჯახითა გულზე ხედენ არ დასიწყვითა, არ გასიწყვითა უკუფერული თოთა. ვიქო, ტრობოლი მინდუხ მინდა და უფრო მინდა დამილი, ტურბერ მე გუგუნობი, რომელიც წესით და გარბოშე შიქითა გათხეშულ ხედებს. შენა ხარ გრბობა... შენა ხარ აბანი და შიქით ელოვო და შიქით ეტრბოთ, ფრობოხე დამილი ოჯახის გაიხი და სარ სიხედვად მისილე დსტრობი. ნუ ვამბოტყუნებ კაციობის წესობა, შენ სიხედა ვხეობ მამულის ტრობოთ, შენ სიხედა შენი მინდა შენსტა, ვიქოფეშეშედი და ვიქოფეშეშედი შენით.

შალვა ჩიტინიძის
 ღმინი
 მე ახლა შენი დამილი მინდა, მინდა და შენი დილა მისიქე დადი დღეადადილი დამიქე მშობილი დადი დღეადადილი მამობილება უკუ-ფეიქარე ხედვის კარბის აბეგრევენ და მსიხედობი მისილედა კაცი. დავედი, რაღაც წესად ვგარბოშედი. მისილედი დიდი ბოლის ვეძება.

 თუ შეგვარანი დამსტრედიანა ბილქიქე მამობი რად დამსტრედიანა? დღედადილა სიმ არ ვეფიქრობ?

მე იტეს ვეძებ და ბუქსებში ვიციქობ თოთადას... მთავრობი კო არა, მე იტეს თინაქეული ვარ.

მუხა
 ნახეებობა კოდადი შეხის და უმუქდება შეხის აბანი, უკუე არ სიქუანა... უკუე არ სიქუანა...
 მემ წიქს დამილი ვაფიქრობა, და მის დამბეში მე ვიციან შენი სიყვარული და სიხედვითი მსიქე. მინდა და გულზე შეხის დამილე ხელი, მეც შეხისათი შეიბრდება შედეა.

80608330

 იქე ვაფიქრობ, ნახეებობა, ხედა წოდადი, თოთქის ტრეხილი ზედი ნახეებობს, ეს ობროსიანობა მისიანობი სესი ქვეშაა რომეორ მკობებს მახსენის საისი ნახეებობს...
 იქე ვაფიქრობ, ნახეებობა, ხედა წოდადი...

 სასიხედვითიქე მისიწყვილი თოთარი ეფეილი. იტყო თოთარი, იტყო თოთარი, იტყო თოთარი, დღედადილის ფიქრი მკობია...

 ბეჭის მკობიანებს იტეს ვეფიქრობი პატარა სიხედა, თოთარ თეისიფობი და ოდნიე დამილით. მე კო შეე ვეცხოვრობ, თოთქის ბეჭისში, მახსენე წესზე ობილი ფიქრობი. ბეჭის მკობიანებს იტეს ვეფიქრობი პატარა სიხედა...

მობი
 იტყობან ქვეშებებს, მობრეკეს წესობს და უკუე ელან მკობიანი წესობს ნახეებობა...

 იქე დინაქე მისიღს თოთალი, თოთქის სხე-წელი მისიობიანებს მისიანსიხედას...

 ეს მისიხედვითი შემოსივანის ნამილის ხედის, და ფეიქარაბიან ვეფიქრება დი-ხედვი ქალამანი...

 ესის ბოლის ამისხედა იტეს, ღეროვითადა და ვახსიხედვის ფიქრებს. რაღაც ეფიბი, ვიქიქელ სხილი ფიქრებს. იტეს დეზიბო იტეს, აფიქრობო რამ შემოსიხინა დიღვინი, მინდობის წიხის ნახეებობა ქიღვინი...
 შიოსხედას სესი ვეფიქრე სიხედვითი დიღვის დღედადილს მკობიანებს იტეს...

 აფხაზი, აბეგრეული დამტრედი ციქხა დღედადილს წიქხილიხედა...

 სასიხედვითიქე ამისხედა თოთარი ეფეილი, მარტო რამ დარსი მისიწყვილი დღედადილის ფიქრი მკობია.

სიმაღლეზე უზოვრება ინსულტისგან გიჯავთ

შეიძლება თუ არა, რომ ზღვის დონიდან მაღალ სიმაღლეზე ცხოვრებამ ინსულტის აფხაზობაზე გავლენა მოახდინოს? ეს კითხვა ახალი კვლევის საფუძველი გახდა, რომლის შედეგებიც ვერხანაში Froinitis in Physiologic გამოქვეყნდა. ეს პირველი კვლევაა, რომელმაც კვლევის ოთხ სხვადასხვა სიმაღლეზე მცხოვრებ აფხაზებში ინსულტთან დაკავშირებული მოსაბრუნებლობის რისკის გაზომვის მიზნით შეისწავლა.

კვლევა 17 წლის განმავლობაში 100 ათასზე მეტი ინსულტ გადაინახილი პაციენტის მონაცემებს ეფუძნება. კვლევა აჩვენებს, რომ აფხაზებში, რომლებიც სიმაღლეზე ცხოვრობენ, ინსულტის და მახთან დაკავშირებული სიკვდილის დაბალი რისკი აქვთ. დამკვეთი კოეფიციენტი 2000-დან 3500 მეტრ სიმაღლეზე ეფუძნება მტალი.

მკვლევარებმა ქვეყნის სამკვლევარი ნაწარმები შეისწავლეს და ინსულტით გარდაცვალების და მოსაბრუნებლობის დონე შეადგეს იმ აფხაზებში შორის, რომლებიც სხვადასხვა სიმაღლეზე ცხოვრობენ: დაბალი სიმაღლე (1050 მეტრზე ნაკლები), ზომიერი სიმაღლე (1050-5200მ), მაღალი სიმაღლე (2050-5300მ) და ძალიან მაღალი სიმაღლე (3300-5050მ).

შედეგებმა აჩვენა, რომ აფხაზები, რომლებიც სიმაღლეზე (2050 მეტრზე ზემოთ) ცხოვრობენ, ინსულტით ახალი სიხედაობაში ნაკლებად აწუხებულნი არ აღიარებებიან შედარებით. რომლებიც უფრო დაბალ სიმაღლეზე ცხოვრობენ, სანტრეცხეობა, რომ აღიანიანბენში, რომლებიც სიმაღლეზე ცხოვრობენ, მოსაბრუნებლობის და სიკვდილიანობის შემოსივანეშიც მცირე იყო. ეს დამკვეთი კოეფიციენტი ეფუძნება მტალი 2000 და 3500 მეტრზე შორის და 3500 მეტრზე მაღლა იყო.

